ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ

Տպագրված Պոլսի Տպարանում

ԵՎ ԴՈՒՐՍ ԻՋԱՎ ՎԱՃԱՌՔԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԱՑԻ ՎԱՃԱՌՈՂՆԵՐԻ

ԴՈՒՏԱՅԱՎՈՐԱԿԱՆ

ԿՈՂՈՒՄԻՑ

ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԱԾ

ՀԱՅԵՐԵՆ ԵՒ ԱՆԳԼԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՎ

ՏԱՐԻ Ա.

ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱՐԱՆԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

1888

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ընդունելի է ամէն տեսակ գործեր, որոնք կը վերաբերին տպագրութեան արուեստին, ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ գրքեր, որոնք տպագրուելու համար կը ներկայացուին տպարանիս։

Գործերը պատրաստ են եւ կատարեալ։ Գինը չափաւոր է։ Ամէն տեսակ գործեր կը կատարուին ճշտութեամբ եւ արագութեամբ։

Տպարանիս մէջ կը գտնուին հետեւեալ գրքերը։

Ամերիկայի Հայոց Թեմերուն եւ Հոգեւորականութեան Տեղեկագիր, երես 92։ Գինը 20 սենթ.

Ընտրելի Հատուածներ Հին եւ Նոր Կտակարանաց, Հայերէն եւ Անգլերէն լեզուներով։ Գինը 1 ֆրանկ

Ընտրելի Հատուածներ Հին եւ Նոր Կտակարանաց, Հայերէն եւ Թրքերէն լեզուներով։ Գինը 1 ֆրանկ

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues aux bureaux de la Rédaction (Rue Vacon, 50)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Հրատարակութիւն Ազգային Վարժարանաց Հայոց Կեդրոնական Վարչութեան։

ՏԱՐԻ Ա. ՊՈԼԻՍ, 15 ՄԱՅԻՍ 1888, ԹԻՒ 23

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆԻ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՊՈԼԻՍ

1888

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ 19 ԱՊՐԻԼԻ (Ս. Տ.)

ՀԱՅԵՐԵՆ ԵՒ ԱՆԳԼԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՎ

ՏԱՐԻ Ա.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԱՑԻ ՎԱՃԱՌՈՂՆԵՐԻ

ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԱԾ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Ամէն մարդ իր հայրենիքը կը սիրէ, ամէն մարդ իր հայրենիքին համար կը զոհուի, ամէն մարդ իր հայրենիքին համար կ՚աշխատի։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն սուրբ բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն սիրելի բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն պատուական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն հարազատ բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն անձնական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն ընտանեկան բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն ազգային բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն կրօնական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն քաղաքական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն տնտեսական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն հասարակական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն մշակութային բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն գիտական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն արուեստական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն գրական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն լրագրական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն տպագրական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն գրքային բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն ձեռագրական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն նկարչական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն քանդակագործական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն ճարտարապետական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն երաժշտական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն պարային բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն թատերական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն կինեմատոգրաֆական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն լուսանկարչական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն տիպարական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն կերպարական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն դիմանկարչական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն բնանկարչական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն ծաղկանկարչական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն կենդանանկարչական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն մարդանկարչական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն աստուածանկարչական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն սրբանկարչական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն խորհրդանկարչական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն առականկարչական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն պատմանկարչական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն վիպանկարչական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն դրուագանկարչական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն տեսարանանկարչական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն տեսիլանկարչական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն երազանկարչական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն պատկերանկարչական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն նկարագրական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն բնութագրական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն ներկայացուցչական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն խորհրդանշական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն ակնարկական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն ենթակայական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն նպատակային բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն պատճառական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն հետեւանքային բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն միջոցային բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն ձեւական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն նիւթական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն բովանդակային բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն էական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն յատկական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն պարագայական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն հանգամանական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն ստորոգելական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն ենթակայական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն խնդրական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն ենթադրական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն պայմանական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն զիջական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն հակադրական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն բաղդատական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն նմանական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն տարբերական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն նմանատիպական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն տարբերատիպական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն նմանանկարչական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն տարբերանկարչական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն նմանաբանական բանն է։ Հայրենիքը մարդուն համար ամենէն տարբերաբան

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱՍՈՒՅՑ

Ա

Նոյեմբ 25 ճգնաւոր, շաբաթ վաղ առաւօտուն, ի հանգիստ ելնելուն ժամուն, ես՝ կաշառուած ոգիով մը, որ ինձ կը հրապուրէր դէպի ծանօթ կողմերը, ուր ես իմ մանկութեան տարիները անցուցած էի, դուրս ելայ տունէս, ուղղուելով դէպի Ս. Փրկիչ եկեղեցին, որ կը գտնուի Ֆրանկլին փողոցին վրայ, ուր ես ծնած եմ։ Ես կ՚ուզէի ներկայ գտնուիլ Ս. Պատարագին, որ կը մատուցանուի ամէն առաւօտ ժամը 7-ին

ՀԱՑԵՐ Ի ԹԻՒՐԲԻԱ

Կ. Պոլսի ալմանական դեսպան Պ. որ Բատովիճ, աւստրիական դեսպան Պ. որ Քալիչէ և ֆրանսական դեսպանատան գործակատար Պր. Լինպէռ (դեսպան Մօնթէպելլօ կոմսը Փարիզ կը գտնուի այժմ) փոխադարձ այցելութեան եկած են Թումգալուի Պատրիարքարանը։

— Ամենայն Հայոց Վեհ. Մակար կաթողիկոսը մի կոնդակ ղրկելով Ա. ժեն. Խորէն Պատրիարքին, Արքեպիս. կոպոսական պատիւ տուած է Ն. Սրբ. բազնութեան։ Նորընտիր Պատրիարքը մինչեւ այժմ եպիսկոպոս էր միայն. արքեպիսկոպոսական տիտղոս չունէր։ Վեհ. Կաթողիկոսը իր կոնդակի մէջ պատուիրած է խնամ տանիլ «ժանանանդ հոգեհարազատ որդւոյ Առաքելական Աթոռոյս պանդխտութեամբ բնակելոյ ի սիբիւռս Ռոմանիոյ և Բուլղարիոյ, որք բան հոգեւորին աշխարհիկ ամբռնակալօք վարին։»

ԾԱԽՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

ԿԻԻԼՃԱՐԻ

Ամեն Հայի անհրաժեշտ պարտքն է կարդալ իր ազգի պատմութիւնը, ծանօթանալ իր ազգի անցեալ փիճակին, անկէ օգուտ քաղելու համար ներկային մէջ։ Թէթեւագոյն ելեւմտական պարագաներ զանազան կողմերն և այլ տեղեր ցրուած հայ գաղթականութիւնները մինչեւ այժմ չատերը կան մեր հայրենակիցներէ որոնք թուրքերէն խօսիլ գիտեն բայց հայերէն լեզուն չեն հասկնար որ կարդան իրենց ազգային լեզուով գրուած «Հայոց պատմութիւն»ները։ Այդպիսիներին կը ներկայացնենք ահա ԿԻԻԼՃԱՐԻՆ որ Զամչեան Հ. Միքայէլ վարդապետի գրած եռահատոր ընդարձակ Հայոց պատմութենէն քաղելով մէկ հատորի մէջ ամփոփուած և հայերէն տառերով ու թրքերէն լեզուով գրուած, կը ներկայացնէ մեր Հայ ազգի պատմութիւնը։

Գինն է 5 ֆր. և 60 սանթիմ, փոստի ծախքը վճարուելով Արմենիայի խմբագրատունէն. իսկ Մարսէյլի մէջ գնողներուն համար 5 ֆրանգ։

Պապական հեղինակութիւնը եւ Արեւելեան եկեղեցին

Այս վերնագրի տակ կը կարդանք Նիւ Եորքի The Mail and Express լրագրի նոյ. 23ի թիւին մէջ Մեծ. Պր. Հրանտ Քիւչճեանի մէկ յօդուածը ուր մանրամասնօրէն պատմած է Լևոն ԺԳ պապին վերջերս Կ. Պոլիս հռոմէական Հայերի պատրիարքարանը մի կոնդակ ղրկելը Հայերին նկատմամբ, անոր Հայերէն թարգմանութեան օրինակներէն Կ. Պոլսի ու գաւառների լատինասէր Հայերին ղրկուիլը, այդ պատճառով մեր պատրիարքարանէ ալ շրջաբերական հանուիլը և այս առթով վիճաբանութիւն լինելն դրական հրապարակին վրայ. նաեւ Հայաստանեայց Արեւելեան հին եկեղեցւոյն վրայ մի գաղափար տուած լինելու համար իր այդ յօդուածի կցած է Զմիռնի նախորդ Առաջնորդ Գեր. Մելքիսեդեկ եպիսկոպոս Մուրատեանցին Լեւոն ԺԳ պապի կոնդակին դէմ գրած պատասխանը։

ՀԱՑԵՐԷՆ ԼՆՋՈՒՆ

«Մշակ»ի մէջ կը կարդանք Կ. Պոլսէն իրեն հաղորդուած հետեւեալ լուրը.

«Կառավարական հրամանաւ Տէրութեան Միլքիէ վարժարանին մէջ (կայսերական քաղաքային վարժարան) պիտի աւանդուին իբր պարտաւորիչ՝ հայերէն և յունարէն լեզուները։ Աշակերտք պարտաւոր պիտի լինին ուսանիլ այս երկու լեզուներէն մին. ընտրութիւնը աշակերտներուն թողուած է։ Զորս հարիւրի մօտ աշակերտներէ միայն վեց աշակերտք ընտրած են հայերէն լեզուն, միւսները յունարէնն ընտրած են։»

Ի՛նչ զարմանք որ օտարներն այդպէս վարուած են հայ լեզուին նկատմամբ երբ նոյն իսկ Հայերը Եւրոպայի մէջ, ազգին հայրենասիրութեան առաջնորդ հանդիսանալու յատկնող Հայեր, դիւանագէտ երեւելու համար կարհամարհեն հայերէն լեզուն և ֆրանսերէն կամ անգլիերէն կը խօսին ու կը գրեն իրենց նամակներ. մինչդեռ Յոյներն, տասը բոլոքովին հակառակ, ամեն տեղ պարծանքով կը գործածեն իրենց լեզու։ Ինչպէս կարելի է ապատել որ օտարներն արժէք ու կարեւորութիւն տան մեր լեզուի երբ մենք տեղ ու արհամարհենք զայն։

ՄԱՀԱԳՈՅԺ

ՏԻԿԻՆ ՀՈՒՓՍԻՄԷ
Ս. ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ

Բարեյիշատակ Տիկին Սերովբէ Կիւլպէնկեանի կողակիցը որ իր ամուսնի մեռնելէն ի վեր, այսինքն գրեթէ 3 տարիներէ ի վեր, խորապէս զգածուած գրեթէ միշտ հիւանդ էր, նոյ. 27/9 դեկտեմբերի կիսգիշեր օր կնքած է իր մահկանացու ընթացք, 53 տարեկան հասակին մէջ գրեթէ, խոր սուգի մէջ թողուվ իր գերդաստան և իր բոլոր ծանօթները։

Տիկին Կիւլպէնկեան անուանի էր իր բարեսրտութեամբ. շատ թշուառներէ կեանքի դատապարտեալներ ազատած է իր գործակցութեամբ։ Վերջին ժամանակներ իր անձնական ծախքով չինել տուած էր Կեսարիոյ Թալաս գիւղաքաղաքի եկեղեցւոյն զանգակատունները և նուիրած էր զանգակներն։ Տիկին Կիւլպէնկեան կը թողու չորս մանչ զաւակներ, Մեծ. Տեարք Պատրիկ, Յովհաննէս, Կիւլլապի և Յարութիւն, որոնք իրենց բարի կրթութեամբ և աղնիւ դաստիարակութեամբ ծանօթ են արդէն և երկու դուստրներ, յորոց մին, Տիկին Վարդուհի Ց. Թիւրապեան, Մարսէյլի հայ գաղթականութեան ամենէն պատուաբեր և համակրելի ընտանիքներէ մին կը ներկայացնէ. իսկ միւսն է Օրիորդ Մարիամ։

Նոյեմբեր 29/11 դեկտեմբերի երեքշաբթի օր, հանգուցեալ Տիկին Հռիփսիմէ Ս. Կիւլպէնկեանի մարմինը մեծ հանդիսով իր բնակարանէն տարուած է Գատըգիւղի Ս. Թագաւոր եկեղեցին։ Ճանապարհին յունարկաւորութեան թափորին նախագահած է երուսաղէմի Պատրիարք Ամեն. Տ. Յովհաննէս Սրբազանը որի հետ կը գտնուէին նաեւ Ամեն. Խրիմեան Ս. Հայրիկ, Գեր. Խորէն Արքեպիսկոպոս Լուսինեան, Գեր. Հմայեակ եպիսկոպոս Դիմաքսեան, Գեր. Գաբրիէլ Ե. պիսկոպոս Սրուանձտեանց, Գեր. Մաղաքիա եպիսկ. Օրմանեան, 6 վարդապետներ և 30ի չափ քահանայներ. Թափորին առջեւէն կերթային ոստիկանները և զպրոցական աշակերտները և դագաղը ծածկուած էր բազմաթիւ պսակներով. յուղարկաւորները մէջ կը գտնուէին Հայազգի և օտարազգի բազմաթիւ վաճառականներ և բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ։ Գատըգիւղի եկեղեցւոյն մէջ եկեղեցական արարողութիւնները կատարուած են Կ. Պոլսի Պատրիարք Ամեն. Տ. Խորէն Արքեպիսկոպոսի նախագահութեամբ. իսկ դամբանական քարոզն՝ հանգուցեալ Տիկնոջ վերջին բաղձանքին համեմատ, Ամեն. Խրիմեան Ս. Հայրիկ խօսած է իր սրտառուչ լեզուով։ Թափորը մինչեւ հանդէսով եկեղեցին դուրս եկնելով և այս անգամ Ամեն. Ս. Հայրիկի նախագահութեամբը գնացած է նաեւ մատոյցը։ Ճանապարհին վրայ յոյներն իրենց եկեղեցւոյ առջեւ դիմաւորած են գագաղին և անոնց քահանաներն ու դպիրներն ալ դգեստաւորուած միացեր են թափորին մինչեւ նաեւ մատոյցը ուրկէ չոգենաւն փոխադրած է հանգուցեալի մարմինն ու հանդիսականներն Կ. Պոլիս Սիրքէճիի նաւամատոյցը և անկէ ալ յատկապէս վարձուած չոգեկառքերով փոխադրուած են նէշան գուլէի Ս. Փրկչեան Աղգ. Հիւանդանոցը ուր հանգուցեալ Տիկին Հռիփսիմէ Կիւլպէնկեանի մարմինը ամփոփուած է իր ազգացեալ ամուսնոյ Մեծ. Տիրաց Սերովբէ Կիւլպէնկեանի գերեզմանին մօտ։ Բոլոր եպիսկոպոսաները, վարդապետներն և յուղարկաւորները մեծ բազմութիւն, ինչպէս նաեւ Ս. Փրկչեան Օրբանոցի աշակերտները, ներկայ գտնուած են թաղման հանդիսին։

Արմենիայի խմբագրութիւնն իրեն պարտք կը համարի իւր խորին ցաւակցութեան զգացումներն հրապարակով յայտնել Կիւլպէնկեան գերդաստանին որ մեր ազգի պարծանքն եղած է, ինչպէս նաեւ նոցա ազգականներուն և մանաւորապէս Թիւրապեան և Սէլեան գերդաստաններուն որոնք Կիւլպէնկեան գերդաստանի չառաւիղներն կ՚ներկայացնեն Մարսէյլի հայ գաղթականութեան մէջ։ Անդարմանելի է կորուստն և կը մնայ մեզ միայն մաղթել երկնային մխիթարութիւն։

Նոր հրատարակութիւններ

Շնորհակալութեամբ առացանք Վիէննայի Մխիթարեան Պատ. Միաբանութեան հրատարակած ՀԱՆԴԷՍ ԱՄՍՕՐԵԱՑի դեկտ. ամսաթիւերը որի բովանդակութիւնն է հետեւեալը.

40ամեայ յոբելեան գահակալութեան Փրանկիսկ. Յովս. Ա. կայսեր Աւստրիոյ (Պատկերազարդ)։—Բանասիրական— Տառադարձութեան խնդիր — Հետազօտութիւնք նախնեաց ռամկօրէնին վրայ։ — Գրական։ — Պատմութիւն հայ լրագրութեան։ —Հնախօսական։ — Պերսեպոլսոյ սեպագիրք։ — Իրաւագիտական։ —Իրաւունք Հայոց—Մատենագրական—Ամանոր Շեվկէր— Լերմենճիէլ և երկիր Հայոց։ Արուեստական — Մոմագործութիւն։ — Բարոյական. — Խաչ ու ծեփիչ (վերջին ժամանակներէ վէպ մը)։ — Նորայուրք:— Տնտեսական։—Մանրայուրք :—Քաղաքական տեսութիւն։

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Լրագիրներն մի քանի անգամ հրատարակեցին թէ Սմանլին որ էմիր փաշան օգնութեանն ղրկուած էր կիւաւայրենի արաբներին դէմ, անյայտացած կամ սպանուած է. մի քանի անգամ ալ զանազան լուրեր հրատարակեցին նորա կենդանութեան մասին։ Այս անգամ Գահիրէէն դեկտ. 16ին կը հետադրեն հետեւեալը.

«Սուտանի ապստամբներուն գլուխ Օսման Տիկմա մի նամակ ղրկած է անգլիացի զօրավար Կրէնֆիէլլին որին կիմացունէ թէ էմին փաշան և մի սպիտակամորթ ճանապարհորդ գերի կը գտնուին իւր մօտ։ Օսման Տիկմա կը պատմէ թէ Մէհմէտին նամակով պատուիրած էր իրեն որ Օսման Սալիհը ղրկէ Հաստրակածի նահանգը. երբ Օսման հասաւ Լատօ, այնտեղ էմին փաշայի զօրքերի սպայներն ապստամբելով շղթայի զարկած էին իրենց գլխաւոր էմին փաշան և Սմանլին որոնք յանձնեցին իրեն»

— Իտալիոյ թագաւորին հօրեղբայրը, Իշխան Գարինեան, մեռեր է։

— Գօրքին երկաթուղու կայարանի արկածէն ի վեր Զարուհին կրաւած է իր առողջութիւն։ Բժիշկներն խորհուրդ տուած են իրեն երթալ ձմեռն անցուցանել Նարոլի. բայց ինք չուզեր Զարէն բաժնուիլ որ թէեւ

նոյնպէս իւր առողջութեան համար հանգստութեան պէտք ունի, բայց քաղաքական պատճառներով չուզեր այժմ հեռանալ Ռուսիայէն։

—Սերպիայի մէջ դժգոհութիւնը տատկացած լինելով Միլան թագաւորին դէմ, կը վախցուի որ ժողովուրդը ապստամբութեան դիմէ։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

Grand almanach français illustré, publié par le *Musée des Familles*. Un fort vol, grand in-8, broché 1,50 *franco* 2 fr. Relié, 2,50 *franco* 3 fr. LIBRAIRIE CH. DELAGRAVE, 15, *rue Soufflot*, Paris.

Le Grand almanach francais illustré publié par le *Musée des Familles* pour 1889 est un magnifique volume de 416 pages, grand in-8, imprimé sur papier teinté, qui constitue d'autant mieux un ouvrage de salon et de bibliothèque qu'il forme en réalité une véritable bibliothèque encyclopédique en même temps que le plus complet des annuaires et des calendriers.

A chaque jour de l'année est consacrée une page spéciale où se trouvent non seulement toutes les indications chronologiques et astronomiques indispensables, mais l'ensemble le plus varié de récits, d'études, de fantaisie, d'anecdotes, de recettes, accompagnés de superbes illustrations qui en relèvent l'intérêt. Nos conteurs les plus célèbres, les plus aimés, y sont représentés par quelqu'une de leurs œuvres les mieux réussies illustrées par les meilleurs dessinateurs. La science, l'histoire naturelle, l'histoire proprement dite, la géographie, les voyages, les choses humoristiques de la plume et du crayon, les jeux d'esprit, les notions utiles, les procédés usuels s'y entremêlent sans cesse et composent la mosaïque la plus variée qui se puisse imaginer; àtravers le tout enfin sont disséminés les curieux tableaux de l'oracle des Familles, sorte de Calchas fantaisiste toujours de bonne humeur et de bon conseil qui va certainement jouir d'un grand crédit auprès des possesseurs de l'Almanach auquel il communique un caractère tout particulier.

Si nous ajoutons que ce recueil, qui est un livre de luxe dans la plus réelle acception du mot, est mis en vente au prix réduit du moindre volume ordinaire (1 fr. 50) nous pouvons prédire qu'un immense succès et du meilleur aloi attend le **grand almanach illustré** que le *Musée des Familles* publie pour 1889 et publiera désormais chaque année dans les mêmes conditions.

ԸՆԴԱՐՁԱԿ

ՕՐԱՑՈՑՑ 1888 *ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ*

Սեփականութիւն Ս. Փ. Ագգ. Հիւանդանոցին

Տպագր. Գ. Պաղտասարեան (Արամեան)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Յառաջիկայ տարուան ընդարձակ Օրացոյցը՝ բացի պարզ Օրացոյցէ՝ ճոխացած է հետեւեալ խիստ կարեւոր եւ օգտաշատ տեղեկութեամբք։

Օամանեան հայոցութիւն — Սուրբ Թան.—Աւագանի կայսերական Պալատան. —Նախարարք Բ. Դրան. —Մեծ պաշտօնատարք Մայրաքաղաքի. — Հրամանատարք բանակաց. — Կուսակալք նահանգաց.—Դեսպանք եւ հիւպատոս.—Հայրապետութիւն Հայոց. — Կեդրոնական վարչութիւն Հայոց Թուրքիոյ.—Աղգ. Կեդր. Վարչութիւն, պաշտօնեայք Աղգ. Պատրիարքարանի. — Առաջնորդութիւնք Թուրքիոյ եւ հովուութիւնք. —Համագումար Թաղջրէից Կ. Պոլսոյ. — Բարեգործական եւ կրթական Աղգ. հաստատութիւնք. նոյն ժամանակ հաստատութիւնք. — Հայ բժիշկք. —Հայ փաստաբանք. — Ընկերութիւնք չոգեշարժ նաւարկութեան.—Ժամանակագոյց երեթեւեկութեանց կառավարոյ ընդ մէջ Կ. Պոլսոյ և Վիէննայի.—Սակագին տոմսակաց երեթեւեկութեանց Կ. Պոլսոյ և արուարձանաց. — Դլխաւոր աղգաց դրամներուն բաղդատութիւնը.—Կանոնագիր հեռագրութեանց եւրոպական և ասիական քաղաքաց Թուրքիոյ. —Նիհ (Թաբլիճա) հեռագրի միջազգային թելերու. — Եւրոպական Միջազգային Թղթատարութիւնք.—Ժամանակացոյց սուրհանդակաց Օամ: Միջազգային թղթատարութեանց.—Ցուցակ անուանց միլրաելի երեխայից, արական և իգական սեռի. —Ժամանակացոյց յամաքային թղթատարութեան ասիական Թուրքիոյ. —Աղգ և Ծանուցմունք։

Ասոնցմէ զատ ընտիր ասացուածոց հաւաքածոյ մ'ալ ղետեղուած է դրծոյն մէջ ինչպէս և առանին խիստ ճոխ ու ամենակարեւոր դիտելիք, առողջապահական ծանօթութիւնք և գիտական տեղեկութիւնք։

Կը ծախուի Արմէնիայի խմբագրատունը հատը 65 սանթիմ. Մարսէյլէ դուրս կը զրկուի հատը 75 սանթիմի։

«ԱՐԱՐԻՍ»Ի ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆԻՑ

Նոր բաժանորդագրութեան առիթով

Արարս *պատկերաշարդ հանդէսը կը հրատարակուի 1889 թուականին Պետերբուրգում, գարձեալ նոյն դիրքով և նոյն պայմաններով։*

Հանդիսի բաժանորդագրին ամեն գատակարգի համար դիւրամատչելի անելու նպատակով թողնում ենք միեւնոյնը — 3 րուբլի։

Առանց բացառութեան ոչ օրի ապառիկ չի ուղարկուիլ. հետեւապէս առանց կանխիկ բաժանորդագրի պատուէրները միանգամայն կը մնան առանց պատասխանի։

Նուէր ոչ մի անձի և ոչ մի լրագրի առանց վճարելիքները չի ուղարկուիլ։

Արարսը նոր քին և արտաքին կողմից, անշուշտ, համեմատաբար աւելի *աշխոյժ պայմանների մէջ կը գտնուի։*

Արարս *ի առաջին դիրքը կը հրատարակուի մնատուորապէս վեցտասնամսեայ ընթացքում, իսկ երկրորդը մայիսին։*

Արտատահմանի համար բաժանորդագինն է 40 դահեկան — *պիտառ կամ 9 ֆրանգ և կամ 4 աւստրիական ֆիորին։*

Արարս *ստացողները և հանդիսի խմբագրութեան հետ գործ ունեցողները պիտի լսեն Սիմէօն Գուլամիրեանցին այս հասցէով.*

St.-Pétersbourg, Siméon Goulamiriantz. Grafsky peréoulok 7. 22

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԱԶԴԵՐ

Որովհետեւ մեզ 650 բաժնորդով ակսանք Արմենիայի Դ տարեշրջանը, նոյն համեմատութեամբ տպագրել տուած ենք իւրաքանչիւր թուէն։ Այժմ նոր բաժնորդների թիւն հետզհետէ աւելնալու վրայ լինելով և հոկտեմբեր ամսին մէջ հրատարակուած թիւերն սպառած լինելով, հարկ կը համարինք յայտարարելու թէ նոր գրուող բաժնորդներին չենք կարող ղրկել այլ եւս այդ թիւերը և թէ Արմենիայի բաժնորդագրութեան համար հեռեւեալ նոր կարգադրութիւններն եղած են։

Մեր գլխաւոր նպատակ լինելով տարածել Արմենիայի միջոցով յայտնուած միտքերն և գաղափարները հայ ժողովրդի ամեն դասակարգերին մէջ, որոշած ենք առ այժմ ամենական մինչեւ 1 ֆրանգի հաշուով բաժնորդագրութիւններ ընդունիլ։ Այնոյ որ Արմենիային նպաստած և քաջալերած լինելու համար կը հաճին աւելի վճարել, կանխաւ կը յայտնենք մեր շնորհակալութիւնները։

Եգիպտոսի մէջ Արմենիան կրծախսուի համար 20 փարայի (ոսկի դրամ), դրամական յարմարութեան և տեղական ինչ ինչ հանգամանքների պատճառով։

Բաժնորդագրութիւնները կսկսին ամեն ամսի մէկէն կամ 15էն և կանխիկ կը վճարուին։ Քանի ամսի համար որ ուզուի, կարելի է բաժնորդ դրուիլ, միայն թէ բաժնորդագրութիւնները կրնան ընդունուիլ մինչեւ Դ տարեշրջանի վերջին ամսուան միայն, այսինքն Մինչեւ 1889 ՕԳՈՍՏՈՍ ԱՄՍԻ ՎԵՐՋ և Ո՛Չ ԱՒԵԼԻ ՏԵՒՈՂՈՒԹԵԱՄԲ։ Այնուհետեւ, եթէ յաջողինք, մտադիր ենք նոր կարգադրութիւններ անել, աւելի լաւ դիրքի մէջ դնելու համար Արմենիան։

—Ինչպէս ամեն լրագիրներ, Արմենիան ալ կընդունի ծանուցումներ հրատարակելու համար. անոնք որ սիրած կունենան Արմենիայի միջոցով մեկին դիմումներ անել կամ մի բան յայտարարել, պատրաստ ենք ընդունիլ իրենց ծանուցումներ ըստ լրագրական սովորութեան։ Ծանուցումների գիներն նշանակուած են Արմենիայի ճակատը, տարի վրայ հաշուելով. 1 երկամսագրի (դլխագիր) համար 2 սանդիմ և 1 բոլորգրի համար 1 սանդիմ։ 3 անգամ դրուելիք ծանուցումի գնին վրայ 0/0ին 10 զեղչ կը լինի. 10 և աւելի անգամներ դրուելիք ծանուցումի գնին վրայ 0/0ին 30 զեղչ։ Սակարկութիւն չընդունուիր։

ՀԱՅ ՊԱՏՄԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԿԵՐՔ

1878ին Գերլին գնացած հայ պատուիրակութեան պատկերը՝ գեղեցիկ թղթի վրայ տպուած և պատուիրանների անուններն հայերէն և ֆրանսերէն տառերով միանգամայն տպագրուած, կը ծախուի Արմենիայի խմբագրատունը։ Գինն է 1 ֆրանգ, փոստի ծախքն խմբագրատունէն վճարուելով։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մ. ՓՈՐԹՈՒԿԱԼԵԱՆ

Ա. ՀԱՅ ԴԻՒՅԱԶՆՈՒՀԻ ՄԸ (Եւրոպահ մէջ բնակած մի Հայի Հայաստանի վրայ սրտած խորհրդածութիւններովն կը սկսի և մի Անգլիացու բերնով կը պատմէ երեւանցի մի հայ ապջկան հաստատամտութիւնը մահմէտական կրօնը չընդունելու և իր հայ նշանածի հաւատարիմ մնալու համար), 50 սանթիմ.

Բ. ՀԱՅ ԳԻՒՂԱՑԻ (Հայ գիւղացիներուն բուն վիճակը որ չատերին անծանօթ մնացած է, ուսումնասիրելու պէտքը կը ներկայացունէ), 20 սանթիմ.

Գ. ՍԱՂՄՈՍ ԻՍՐԱՑԵԼԻ (Հայաստանի աղատութեան ցանկացող մի Հայի մաղթանքներն և մտածումներն են Սաղմոսի ոճով գրուած), 40 սնթմ.

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐԹՈՒԿԱԼԵԱՆ

Գ

ԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՊՈՒՂԱՐԻՈՅ

ԵՒ

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ՊՈՒԼԳԱՐ ԱՊՍՏԱՄԲԱՊԵՏԱՑ

Աշխատասիրեաց

ՄԿՐՏՈՒՔ Ս. ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆՑ

Վիրաբոյժ ի Բուսճուգ

«Առանց արեան ազատութիւն չկայ։»

ԼԻՒՊԻՆ ՔԱՐԱՎԵԼՈՑ

1888

Պրն. Մ. Թիւթիւնճիէֆֆի գրած «Պուլղարիոյ ազատութեան պատմութիւն»ը որ Արմենիայի Դ տարեշրջանի «Բանասիրական» բաժնին մէջ մաս առ մաս հրատարակուած է, այժմ առանձին տետրակով ևս հրատարակուեցաւ, աւելի եւս տարածելու համար հայ ժողովրդին մէջ։ Հրատարակիչն Մ. Փորթուգալեան, իր կողմէ եւս մի յառաջաբան գրած է այդ տետրակին սկիզբն, ցոյց տալով ցեղափոխական մտքերի տարածման անհրաժեշտութիւնը հայ ժողովրդին մէջ։

Կը ծախուի Արմենիայի խմբագրատունն ի Մարսէյլ և կամ Պրն. Մ. Թիւթիւնճիէֆֆի քով ի Բուսճուգ։ Գինն է 1 ֆր. և 50 սանթիմ, փոստի ծախքն վրանին հաշուելով։

ՏՆՕՐԻՆ—ԽՄԲԱԳԻՐ
Մ. ՓՈՐԹՈՒԿԱԼԵԱՆ
Le Gérant : FÉLIX ENFFANTIN.

ՄԱՐՍԷՅԼ
Հայերէն տպարան Մ. Փորթուգալեանի
Marseille. — Imprimerie du Midi, M. SCHICKLER rue Vacon 50.